

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma Mänttä-Vilppulan kaupungissa

Tämä asiakirja täydentää valmistavan ops:n perusteita. Julkaistu 18.6.2009

Lähtökohdat

Opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1 000 tuntia (tilanne lukuvuonna 2009-2010). Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta. Opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa eikä oppimäärää.

Perusopetuslain mukaan oppilailla on oikeus työpäivinä opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen ja ohjaukseen. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissä asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnilla edistetään kotoutumista, suomen kielen kehittymistä ja oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

1. Opetuksen tavoitteet ja opetusjärjestelyt

Valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetukseen siirtymistä varten. Valmistavassa opetuksessa oppilaalle annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omalla äidinkielellä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita, joten valmistavan opetuksen opettajan ja perusopetuksen opettajien yhteistyö on tärkeää. Järjestelyissä ja opetuksessa otetaan huomioon, että oppijat ovat iältään, opiskeluvaiheiltaan ja taustaltaan erilaisia ja että oppilaan opetusjärjestelyt suunnitellaan ja opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilailla, joilla on heikko luku- ja kirjoitustaito, painotetaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa näiden taitojen oppimista.

Maahanmuuttajaoppilaille voidaan perustaa oma opetusryhmä, jos heitä on opetuksen järjestäjän mielestä riittävästi tai sijoittaa suoraan omaa ikäänsä tai tasoansa vastaavaan ryhmään. Alaluokilla ikä ja lapsen kehitysvaihe ovat perusteina luokkasijoitukselle, mutta perusopetuksen loppuvaiheessa myös heidän taitotasonsa, edellytyksensä ja mahdolliset edelliset opetusvaiheensa vaikuttavat siihen. Maahanmuuttajaoppilaat ovat voineet saada hyvin eri määrän opetusta ennen maahan tuloaan eikä heillä useinkaan ole todistuksia aikaisemmista opinnoista.

2. Periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi

Oppilaan oma opinto-ohjelma laaditaan mahdollisimman pian koulun aloittamisesta, kuitenkin ottaen huomioon, että tutustumiseen ja lähtötason kartoitukseen täytyy varata aikaa. Jos oppilaat ovat samassa opetusryhmässä, voidaan heidän opetustaan eriyttää tarkoituksenmukaisesti.

Omaa opinto-ohjelmaa varten on syytä tehdä valmis asiakirjapohja, johon otetaan mukaan omaan opinto-ohjelmaan kuuluvat asiat.

Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet

Valmistavan opetuksen oppilaalle voidaan laatia myös oppimissuunnitelma.

3. Oppilashuollon ja siihen liittyvän yhteistyön järjestäminen

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaille annetaan tarvittaessa tukiopetusta, oppilashuollollisia tukitoimenpiteitä sekä osa-aikaista erityisopetusta. Jos annettu tuki ei riitä, kartoitetaan oppilaan erityisen tuen tarve ja tarvittaessa erityistä tukea järjestetään moniammatillisen yhteistyön avulla (voitu käsitellä ensin oppilashuoltoryhmässä).

4. Ohjaustoiminta opiskelun tukena ja erilaiset oppimisympäristöt oppimisen tukena

Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Kädentaitojen kautta voidaan opettaa kieltä ja kulttuuria ja näin lähentää opetusta oppilaan lähtökohtiin.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun

5. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus

Valmistavan opetuksen oppilaat saavat samat erityistoimet kuin muutkin perusopetuksen oppilaat.

6. Yhteistyö perusopetuksen kanssa

Valmistavan opetuksen opettaja tekee yhteistyötä perusopetuksen opettajien kanssa. Integroimalla perusopetukseen yhteistyö varmistuu (ja toteutuu) perusopetuksen kanssa. Yläluokilla olisi syytä olla useita aineenopettajia yhteistyössä toteuttamassa opetusta.

7. Kodin ja koulun yhteistyö

Yhteistyö opettajien, oppilaiden ja sijoituskodin/huoltajan kanssa on ensiarvoisen tärkeää ja sen on syytä olla jatkuvaa. Yhteistyömuodoista sovitaan kullakin koululla erikseen opettajainkokouksessa tai muutoin. Yhteistyötavat kirjataan vuosittaiseen koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

8. Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Yhteistyö eri palvelualojen sekä ns. kolmannen sektorin, esimerkiksi urheiluseurojen, kanssa parantaa oppilaiden kotoutumista ja viihtymistä paikkakunnalla. Oppilaita kannustetaan mukaan harrastustoimintaan.

9. Oppilaan arviointi ja todistukset

Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas arvioidaan suoritusmerkinnöin (ei numeroarvostelua). Siinä voidaan käyttää perusopetuksen varsinaista todistus pohjaa eikä valmistavaan opetukseen näin ollen tarvita omaa todistusta. Todistukseen merkitään, että on kysymys valmistavasta opetuksesta. Samoin siihen merkitään annetun opetuksen laajuus. Todistuksessa kuvataan myös oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Oppilaan suomen kielen taitoa arvioidaan kielitaidon tasojen kuvausasteikolla.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön.

Omaan opinto-ohjelmaan voidaan kirjata edistyminen eri oppiaineissa. Valmistavan opetuksen päätyttyä on syytä arvioida mihin luokkatason oppilas sijoitetaan varsinaiseen perusopetukseen. Jos tavoitteena on perusopetuksen päättötodistus, on oikean luokkatason arviointi tärkeää.

Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai jatkaa muulla tavoin koulunkäyntiä hänelle parhaiten soveltuvien tukitoimien avulla.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa (38§) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa selvitetään eri tavoin, vastaavatko oppilaan tiedot ja taidot perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja kyseisessä oppiaineessa.